

Alert prawny

Nowe typy przestępstw, surowsze kary.

Wpływ zmian w kodeksie karnym na odpowiedzialność karną menadżerów.

W dniu 1 października 2023 r. wejdą w życie uchwalone ponad rok temu zmiany kodeksu karnego. Rozwiązania przyjęte w ramach opisywanej reformy stanowią wyraz dalszego zaostrzania polityki karnej i budzą zastrzeżenia niektórych środowisk i instytucji (w tym Rzecznika Praw Obywatelskich). Na mocy wspomnianych przepisów do kodeksu karnego wprowadzono nowe typy przestępstw, a ustawowe zagrożenie karą przypisane do szeregu innych typów przestępstw zostało podwyższone. Ustawodawca zdecydował się również na umożliwienie sądowi orzeczenia zakazu warunkowego zwolnienia osoby skazanej na karę dożywotniego pozbawienia wolności.

Dlaczego jednak zmiany kodeksu karnego wchodzące w życie dnia 1 października 2023 r. mogą być istotne dla osób zarządzających przedsiębiorstwami?

Po pierwsze, niektóre przestępstwa popełniane w obrocie gospodarczym od 1 października 2023 r. spotkają się z surowszą reakcją karną, w tym:

- Udzielenie albo obiecanie udzielenia osobie pełniącej funkcję publiczną korzyści majątkowej o wartości ponad 1.000.000 zł będzie podlegać karze pozbawienia wolności **od lat 3 do 20** (dotąd od lat 2 do 12 w przypadku, gdy wartość korzyści przekraczała 200.000 zł);

RYMARZ • ZDORT \ MARUTA

- Sprawca przestępstw m. in. kradzieży, przywłaszczenia oraz oszustwa w stosunku do mienia wartości większej niż 5.000.000 zł podlegać będzie karze pozbawienia wolności **od lat 3 do 20**, a w stosunku do mienia wartości większej niż 10.000.000 zł podlegać będzie karze pozbawienia wolności **od lat 5 do 25** (dotąd od roku do lat 10 w przypadku, gdy wartość mienia, w stosunku do którego dokonano przestępstwa przekraczała 200.000 zł);
- Sprawca przestępstwa wyrządzenia znacznej szkody majątkowej podmiotowi, w którym sprawca zobowiązany jest do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą, który spowodował szkodę o wartości powyżej 5.000.000 zł podlegać będzie karze pozbawienia wolności **od lat 3 do 20**. Jeśli taki sprawca spowodował szkodę o wartości powyżej 10.000.000 zł podlegać będzie karze pozbawienia wolności **od lat 5 do 25** (dotąd od roku do lat 10 w przypadku, gdy wartość szkody przekraczała 1.000.000 zł);
- Również sprawca przestępstwa łapownictwa menadżerskiego, który dopuścił się przestępstwa w stosunku do mienia o wartości większej niż 5.000.000 zł podlegać będzie karze pozbawienia wolności **od lat 3 do 20**. Jeśli taki sprawca dopuścił się przestępstwa w stosunku do mienia o wartości większej niż 10.000.000 zł podlegać będzie karze pozbawienia wolności **od lat 5 do 25** (dotąd od roku do lat 10 w przypadku, gdy wartość szkody przekraczała 1.000.000 zł).

Tym samym ww. przestępstwa staną się **zbrodniami**.

Po drugie, rozszerzony zostanie katalog podmiotów, które mogą złożyć wniosek o ściganie przestępstwa sprowadzenia bezpośredniego niebezpieczeństwa wyrządzenia znacznej szkody majątkowej przez osobę zobowiązaną do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą spółki. Dotychczas, w sytuacji gdy pokrzywdzonym nie był Skarb Państwa, podmiotem uprawnionym do złożenia wspomnianego wniosku był jedynie pokrzywdzony (spółka). Natomiast na mocy przepisów wchodzących w życie dnia 1 października 2023 r. uprawnionym do złożenia wniosku o ściganie tego przestępstwa, w sytuacji gdy pokrzywdzonym nie będzie Skarb Państwa, stanie się również wspólnik, akcjonariusz lub udziałowiec pokrzywdzonej spółki. W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że w przedmiotowej zmianie „chodzi o to, aby takie postępowanie mógł inicjować każdy zainteresowany podmiot pod względem swojego interesu majątkowego w ramach danej struktury organizacyjnej.”. Powyższe nie zmienia faktu, że pokrzywdzonym ww. przestępstwem pozostanie jedynie spółka i to ona będzie uprawniona do realizacji swoich praw działając jako strona postępowania karnego.

RYMARZ • ZDORT \ MARUTA

Wydaje się, że opisana wyżej zmiana w zakresie rozszerzenia kręgu podmiotów uprawnionych do złożenia wniosku o ściganie, może zachęcać do wykorzystywania instrumentów prawnokarnych w sporach korporacyjnych.

Po trzecie, zwracamy uwagę, że zaostrzono również zasady stosowania środków karnych pozbawienia praw publicznych oraz zakazu zajmowania określonych stanowisk oraz wykonywania określonego zawodu. W przypadku postępowań dotyczących niektórych przestępstw popełnianych w obrocie gospodarczym (w tym przestępstwa wyrządzenia znacznej szkody majątkowej podmiotowi, w którym sprawca zobowiązany jest do zajmowania się sprawami majątkowymi lub działalnością gospodarczą i prania pieniędzy), od 1 października 2023 r. sąd będzie mógł orzec wobec ich sprawcy środek karny pozbawienia praw publicznych. Co więcej, w razie skazania za takie przestępstwo **osoby pełniącej funkcję publiczną**, sąd będzie zobowiązany orzec wobec niej zakaz:

- (i) zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk; lub
- (ii) wykonywania wszelkich lub określonych zawodów; lub
- (iii) wykonywania wszelkiej lub określonej pracy na podstawie stosunku pracy, umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, lub umowy o dzieło – w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego, a także w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów. Sąd będzie mógł orzec ww. zakazy w razie skazania za takie przestępstwo osoby, która nie pełni funkcji publicznej.

Po czwarte, ustawodawca utrudni sprawcom przestępstw korzystanie z dobrodziejstwa nadzwyczajnego złagodzenia kary. Do wejścia w życie omawianych zmian sąd był zobowiązany do zastosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary w stosunku do sprawcy współdziałającego z innymi osobami w popełnieniu przestępstwa,

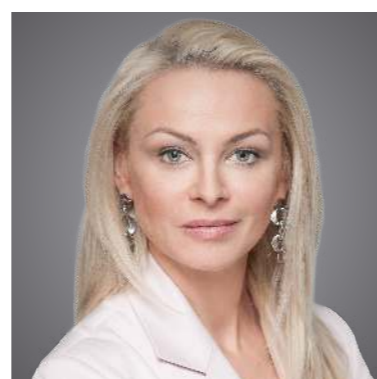
RYMARZ • ZDORT \ MARUTA

jeżeli ujawnił on wobec organu powołanego do ścigania przestępstw informacje dotyczące osób uczestniczących w popełnieniu przestępstwa oraz istotne okoliczności jego popełnienia. Wedle przepisów wchodzących w życie 1 października 2023 r. sąd zastosuje nadzwyczajne złagodzenie kary we wskazanym przypadku jedynie na wniosek prokuratora.

Po piąte, zaostreniu ulegną ogólne przepisy dotyczące wymiaru kar. Dotąd minimalna liczba stawek grzywny, którą mógł orzec sąd (grzywnę wymierza się w stawkach dziennych, określając liczbę stawek oraz wysokość jednej stawki) wynosiła 10. Po nowelizacji, w odniesieniu do czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nie przekraczającą roku, dolna granica kary grzywny będzie wynosić 50 stawek. W przypadku przestępstwa zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 2 lat, dolna granica grzywny będzie wynosiła 100 stawek, a przy przestępstwach zagrożonych karą pozbawienia wolności powyżej 2 lat – 150 stawek. W podobny sposób zaostreno zasady wymierzania kary ograniczenia wolności. Dotąd minimalnym jej wymiarem był jeden miesiąc. Po nowelizacji, w odniesieniu do czynu zagrożonego karą pozbawienia wolności nie przekraczającą roku, dolna granica kary ograniczenia wolności będzie wynosić dwa miesiące. W przypadku przestępstwa zagrożonego karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 2 lat, dolna granica kary ograniczenia wolności będzie wynosić 3 miesiące, a przy przestępstwach zagrożonych karą pozbawienia wolności powyżej 2 lat – 4 miesiące.

Kontakt

Karina Aust-Niewiadomska

karina.aust-niewiadomska@rzmlaw.com
+48 600 092 671

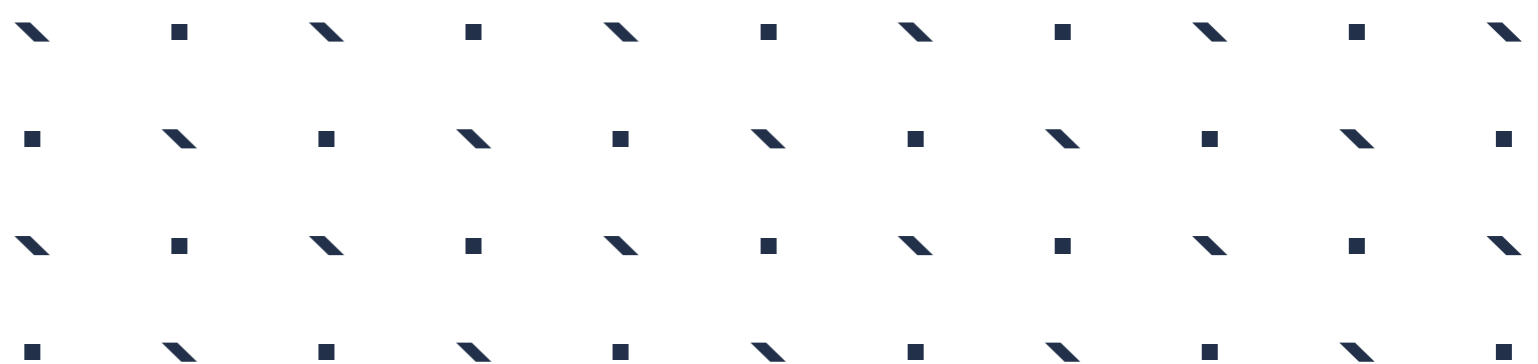

Jakub Szewczak

jakub.szewczak@rzmlaw.com
+48 663 092 756

Imagine
having us
on your side.

Rymarz Zdort Maruta to kancelaria, która jest liderem wśród doradców prawnych w Polsce w obszarze prawa nowych technologii. Powstała w wyniku fuzji dwóch czołowych kancelarii – Rymarz Zdort, lidera wielu obszarów praktyki transakcyjnej oraz Maruta Wachta, lidera transformacji technologicznej. Oferujemy kompleksową obsługę prawną, obejmującą wszystkie najważniejsze aspekty prowadzenia działalności biznesowej. Do dyspozycji oddajemy zespół ponad 150 prawniczek i prawników, będących cenionymi ekspertami w swoich dziedzinach. Klienci i kancelarie, z którymi współpracujemy, od lat rekomendują nasze kompetencje, najwyższe standardy obsługi oraz odważne i pionierskie rozwiązania problemów prawnych.

Rymarz, Zdort, Maruta, Wachta, Gasiński, Her i Wspólnicy sp.k.

ul. Prosta 18, 00-850 Warszawa

+48 22 520 4000

www.rzmlaw.com